

ՅԵՐԵՐԵԿԱՆ ՎԵՐԺՈՐԹԻՒՆՆԵՐ

(Եպիսկոպոսական)

Առականը հատ հատ ուսումնասիրելուց յետոյ՝ աշակերտի մտքի մէջ այնքան նիւթ ամբարուած կը լինի, որ հարկաւ նոր նոր համեմատութեանց առիթ պէտք է դառնայ: Ըմբռնելուց յետոյ սկսվում է բազմակողմանի մտածողութիւնը, որ շարադրութիւնների մէջ ևս պէտք է արտայայտուի: Այս կարգի վարժութիւններին կու տանք հետեւեալ վերնագիրը՝

Առականի նորոգ ուսումնասիրութիւնը համեմատական շրջանայեացքներով:

Շրջահայեացքներն ու նորոգ ուսումնասիրութիւնը առաջացնում են զանազան խնդիրներ, որոնցից գլխաւորները սղջա են.

Ա. Առականի հիմնական գաղափար արտայայտող իրողութիւնները՝ զատել նորա ամբողջութիւնից, Այս տեղ պահանջվում է ոչ թէ զանազան բացատրութիւններով առական գլխաւոր գաղափարի լուսաբանութիւնը կամ գիտը, այլ այդ գաղափարը արդէն յայտնի համարելով՝ պէտք է այն կէտերը ցոյց տրուին, որոնք առական մէջ մարմնացնում են նոյն գաղափարը: Արեւմտեան ինքը ուսուցիչը առանց երկարաբանելու այն գլխից յայտնում է, թէ որն է առական գլխաւոր գաղափարը, և յետոյ առաջնորդում է, որ աշակերտը գտնէ և ցոյց տայ փաստերը, իրողութիւնները, կէտերը, որոնք որ նոյն գաղափարի հաստատութիւն են կազմում: Օրինակի համար առնենք Գոյ և Գոյունք առական:

—Երբ որ ասում են «մահանէն» (պատճառանքը) գետնի տակից հանել, այս խօսքը փոխաբերական մտքով է գործածվում: Ի՞նչ է դորա իմաստը:—Գետնի տակը չեն պահուած կամ չեն բուսնում պատճառանքները: Բայց ով որ գետնի տակից է հանում, նա ուրեմն կուռելու, վշտացնելու, ամբաստանելու կամ բռնաբարելու համար պատճառ է փնտրում և գտնում այն տեղի, ուր որ բնաւ չը կայ: Նոյն այդ փոխաբերական խօսքով ևս կը յայտնուի և մեր առական գլխաւոր գաղափարը: Այժմ դուք ցոյց տուեցէք, թէ առական որ հանգամանքներով հէնց այդ գաղափարն է նկարագրում: Գիւրութեան համար խնդիրը մի քանի

մասերի կը բաժանեմ: Նախ ցոյց տուեցէք, թէ առակի մէջ հանդիսանում են մի զօրաւոր և մի անզօր արարած. երկրորդ՝ թէ զօրաւորը դիտաւորութիւն ունի անզօրին ոչնչացնել. երրորդ՝ թէ այդ վախճանով մահանէն գետնի տակից է հանում:

Խնդիրը մօտաւորապէս այսպէս կը լուծուի.

Առակի մէջ հանդիսանում են մի զօրաւոր և մի անզօր կենդանի. զօրաւորը գայլ է, անզօրը՝ գառնուկ. և էնց որ գայլը գետի ափին գառնուկին տեսաւ, իսկոյն վճռեց ուռել նորան, որովհետեւ քաղցած էր: Այս դիտաւորութիւնը վերջը յայտնում է նա հետեւեալ խօսքերով. հազար էլ խօսես ու բարբաջես, այս օր քեզ Այս բռնաւորութեան դէմ գառնուկը չէր տուել նորան ոչինչ առիթ: Բայց նա՝ գայլը՝ ուզում էր գէթ մի առերևոյթ հիմք գտնել իւր մտադրած անիրաւութեան համար: Ուստի և ամէն տեսակ մեղաւորութիւններ բարդեց գառնուկի գլխին, նախ՝ իբր թէ գառնուկը այն ջուրը պղտորել է, որ գայլը խմել է, թէպէտ ինքը գետի վերէն է խմում, իսկ գառնուկը ներքէ:

Յետոյ գառնուկի մի համեստ պատասխանը անէ՞ք անուանեց, ապա յանդիմանեց այնպիսի արարքը, որ գառնուկի ծնունդից առաջ կարող էր լինել և թերեւս նորա հայրն էր գործել գայլի դէմ. վերջապէս նորան յանցաւոր համարեց, որ իւր՝ գայլի՝ դաշտն ու արտը կոծոտել է, թէպէտ ինքը այդպիսի կալուածներ չի ունեցել, իսկ գառնուկի ատամներն էլ տակաւին չէին բուսել, Այսպէս ուրեմն գայլը իւր՝ բռնաւորութեան համար ամէն տեսակ պատճառանքներ հանեց գետնի տակից:—

Մնացած առակների հիմնական գաղափարները սոքա են.

Մարդ ձևանում է արհամարհանք ցոյց տալ այն բանի դէմ, ինչ որ իւր զուր վաստակներով չի կարողացել իրօք ձեռք բերել:—Հողորդութի արժանաւոր վարձը այն է, որ շորթածը իրա համար թոյն դառնայ:—Թող մեծը փոքրին չը քամահէ, որովհետեւ երբեմն փոքրագոյնն էլ կարող է նշանաւոր ծառայութիւն մատուցանել:—Ազնուութիւն է անդէն թշնամուն խնայել, ցածութիւն է նորանից վրէժ հանել:—Ով որ հաւատում է, թէ լաւագոյն է զրկանք կրել, քան զրկել, նորա մէջ լուում է վշտաբեր անիրաւութիւնների դէմ բողոքը:—Անյողդողդ հաւատարմութեան դէմ ի դերեւ է ելանում փորձութեան ամենայն արուեստ:

Բ. Հատուածին զանազան վերնագիրներ տալը, Այս վարժութիւնը յաջողեցնելու համար բաւական են մի քանի ցուցումներ, մինչև որ հետաքրքրուած աշակերտը վերջապէս իմանայ, թէ ինչպէս պէտք է շարունակէ սկսածը: Այդ գործի ժամանակ մի ձեռքով պէտք է լուացուի միւսը, այսինքն ինչ որ մէկը չը գիտենայ, այն պէտք է նա միւսից իմանայ: Բայց երկու կարգի են վերնագիրները, որոնցից մէկ տե-

սակը աւելի ընտիր է քան միւսը, Լաւագոյն են այն վերնագիրները, որոնք այլապէս կամ բնականօրէն վճիռ և դատողութիւն են արտայայտում, որոնց մէջ որ ուրեմն մի խորհրդաւոր խօսքի և իմաստի լուսով ամբողջ պատմութիւնն է նկարագրվում. այնքան լաւ չեն միւս վերնագիրները, որոնք ամբողջ գործողութեան անձերի միայն մէկ կամ միւս կողմն են յայտնի կացուցանում. սակայն թոյլ աշակերտներից այդքանն էլ շատ պէտք է համարել: Ահա մի առակի երկու տեսակ վերնագիրները, որոնք աշակերտի համար ցուցումներ են, թէ ինչպէս կարող է նմանօրինակ շարունակել:

ա. Իմաստնախորհ սարեկ. անխոնջ սարեկ, հնարագէտ սարեկ:

բ. Ով համբերէ, խալառ կեցցէ: Տոկունութիւնը պսակվում է: Վացնի մի հարուածով ծառը չի գլորուի: Վաղնի պնդութիւնն էլ կոտրվում է կամբի պնդութիւնից: Յոյսը չի ամաչեցնում: Յարատւութիւնը անկարձ չի մնայ: Անխոնջ աշխատութիւնը յաղթում է արգելքներին. բայց արգելքները չեն յաղթում աշխատութեան փոյլը: Ինչ որ ջանքը չանէ, խեղբը կանէ:

գ. Տրամաբանական ընդհանուր գաղափարներ:

1. «Դիտարկութիւն» և «Նպատակ» հոդուելը բառերը: Վարձեւ թէ այս բառերը արտայայտում են առհասարակ այն, ինչին որ հասնել ենք ուղում: Նպատակը արգարե այդ է նշանակում, բայց ոչ դիտարկութիւնը: Դիտարկութիւնը մի կամք է նպատակի համար. նպատակը կամքի առաջ դրուած (կամքի դիտած) առարկան է: Ով որ մի դիտարկութիւն ունի, նա ուրեմն խորհում է թէ քան կատարել, նա իւր մտադրութիւնը դարձրել է մի բանի վերայ, նա դիտում է հասնել այդ բանին, որը որ և է նպատակ: Զենքի համար նպատակն է նշան առնելու տեղը, դիտած բանը, վախճանը:

Առականների մէջ շատ անգամ պատահեցան դիտարկութիւնների նկարագրութիւն, որ առականների մէջ: Այդ գոյականը ծագում է բնական լեզուից: Ով որ դիտարկութիւն ունի, նա մտադրում է մի որ և իցէ բան Բ՞նչ էր գալլի մտադրութիւնը: Այդ խօսքը այնպէս ձևացրու, որ մէջը գործածեւ բնականօրէն բառը: Զիմա ուր որ յարմարութիւն լինի, բոլոր առականների համեմատութեամբ հարցմունք տուեցէք հետեւեալ օրինակի պէս: Բ՞նչ դիտարկութիւն ունի բայց «Հաւատարիմ թուլա» առականի մէջ կամ Ինչ էր նա դիտարկութիւնը: Որին որ նշանակեմ, ձեզանից մէկը թող կազմէ հարցմունքը, իսկ միւսը տայ նորա պատասխանը:

Ով որ դիտարկութիւն ունի, նա կամենում է թէ քանիս հասնել, որին նա Ինչին որ նա հասնել է ուղում, այն կոչվում է նպատակ, և ինչ որ

նպատակին հասնելու համար նա կատարում է, կուվում է Դո-դ-ի Դի-
կամ Դո-դ-ի:

Ի՞նչ էր ծարաւ սարեկի նպատակը: Ի՞նչ հնարներ գործ դրեց փարչի
ջրին հասնելու համար: Պատասխանը այսպէս ամբողջացուցէք: Որպէս
զի ջրին հասնել կարողանայ, այս էր սարեկի ձգտած նպատակը, և այդ
վախճանին հասնելու համար, հետեւեալ միջոցներ գործ դրեց. իւր կը-
տուցը մեկնեց փարչի բերանը և այլն: Միւս առակներն էլ այսպէս քնն-
նեցէք, ուր որ մէկը մի նպատակի հետամուտ է երևում. ի՞նչ էր նպա-
տակը և ի՞նչ էին գործ դրած հնարները:

Բայց պէտք է զանազանել սոսկ նպատակը վախճանական նպատակից:
Միթէ սարեկի վախճանական նպատակը այն էր, որ հասնի ջրին. ոչ, իւր
ծարաւի պապակը կտրել — այս էր վախճանական նպատակը: Միւս ա-
ռարկաների մերձաւոր և վախճանական նպատակները ևս ցոյց տուեցէք:

2. «Վէճ-ի» և «Դրո-վի-ն» Գրք-ի Գրք-ի Գրք-ի Գրք-ի: Մի առարկայի
գոյութեան մէջ փոփոխական ստորոգութիւնները կուվում են Վէճ-ի, Ա-
ռարկան փոփոխելով իւր վիճակները՝ անփոփոխ է պահպանում իւր էու-
թիւնը: Զոր օր. մի առարկայ կարող է դադարման վիճակից շարժման մէջ
գալ, և ընդհակառակ. մարդու առողջութեան վիճակը կարող է անառող-
ջութեան փոխուիլ: Բոլոր ֆիզիքական երևոյթները այնպիսի փոփոխու-
թիւններ են, որով մարմնի էութիւնը անզեղծ է մնում: Վիճակի փո-
փոխութիւնից նոր Դրո-վի-ն է ստեղծվում արարածի համար, նոր յարա-
բերութիւններ են առաջ գալիս:

Ծերացած առիւծը անչոր ընկած էր իւր որջի առաջ, Անզօրութեան վի-
ճակը նորան ձգեց ուշ-ի Դրո-վի-ն մէջ այն կենդանեաց յանդիման,
որոնք երբեմն նորանից սարսափում էին: Այժմ նա ուզէ չուզէ, բայց
պէտք է կուլ տայ ամեն տեսակ անպատուութիւն:

Մկները անհոգ և արեւի ցնծում էին ժայռերի ծերպերի վերայ, որի
տակը քնած էր առիւծը: Նոցանից մէկը վայր ընկնելով խիստ լուսն-
Դրո-վի-ն մէջ ընկաւ, նա ինքը յետոյ առիւծին գտաւ մի այսպիսի վտան-
գաւոր դրութեան մէջ, որի մեծահոգութեան շնորհքը վայելել էր, և ա-
զատեց նորան այդ դրութիւնից: Ով որ բարկանում է, առաջ նորա սիրտը
հանդարտ էր և միայն այժմ գրգռուած վիճակ է ստանում: Մի այսպիսի
վիճակի մէջ էր պարտիզպանը, երբ որ միսը թունաւոր վիճակի դարձրեց:
Հողաբորթութիւնները ազաւախ խիստ ուրախ վիճակի փոխեցին. իսկ
թոյնը աղուէսին այնպիսի վիճակ տուեց, որ նորա մահով կնքուեցաւ:
Խաղողին հասնելու համար աղուէսի գործ դրած զուր ջանքերը նորան մի
այնպիսի դրութիւն տուեցին այդ բոլորի ականատես թռչունների առաջ,
որ նա ծաղրելու առարկայ պէտք է դառնար: Բայց իւր կեղծապատիր

խօսքերով նա կարողացաւ այդ գրութիւնից ազատ մնալ:

Գայլ և գառնուկը միաժամանակ ծառի տակէն եկան վտակի ափին: Այդ պատճառով գառնուկի համար անմիջապէս ստեղծուեցաւ խիստ վտանգաւոր դրութիւն:

Գ. Բարոյական գաղափարներ լուսաբանութիւն:

1. Ո՞վ է շողութիւնը (Աղուէս և ագռաւ): Ագռաւի ո՞ր առաւելութիւնները գովեց աղուէսը: Մէկի առաւելութիւնները յակնէ անուանել նշանակում է նորան փառաբանել: Այդ փառաբանութեանը ի՞նչ ասենք, քանի որ ագռաւը իրան տրուած առաւելութիւններից իսպառ թափուր էր: Գա է մի կեղծ, լռութեամբ փառաբանութիւն: Աղուէսը ի՞նչ դիտմամբ շողացեց ագռաւին չարժանացած առաւելութիւնները (քողարկած գովասանութիւնները): Որպէս զի նորան հաճոյանայ և նորա յօժարակամութիւնը կամ համակրութիւնը ստանայ, Իսկ այդ ձգտման ևս դիտումն ի՞նչ էր: Նա ուզում էր մի կտորը խաբէութեամբ կորզել: Ընդհանրացնելով խօսքը կասենք, թէ նա ուզում էր այն յօժարակամութիւնից շահուիլ: Եւ ի մի ամփոփելով կաւեցանք, ագռաւին աղուէսը զարդարեց զանազան առաւելութիւններով կամ նորա քիմքը քաղցրացրեց զանազան գովասանքներով, որպէս զի նորա հաճութիւնը ստանայ և այդ հանգամանքից անձնակամ օգուտ քաղէ: Ով որ այսպէս է գործում, նա շողութեամբ է: Ո՞վ է շողոքորթում: Ի՞նչ է նշանակում շողոքորթել: Ի՞նչ դիտմամբ շողոքորթում է զոր օր: արուեստաւորի աշակերտը իւր վարպետին, աղախինը՝ իւր տիրուհուն, պալատականը՝ իշխանին:

Ամփոփենք այս բոլոր ռճով: — Աղուէսը Արամազդի թուշուն անուանեց ագռաւին, որ չէր իսկապէս, առանց նորան, թէ նա ունի գեղեցկագոյն փետուրներ և զօրեղագոյն կտուց, որ ճշմարիտ չէր. նա ուրեմն այնպիսի առաւելութիւններ տուեց, որ ագռաւը չունի, կամ նորան շողացեց չարժանացած փառաբանութիւն: Նա այսպէս վարուեցաւ, որպէս զի ագռաւի շնորհքը վայելէ, և նորան այնպէս տրամադրէ, որ կարողանայ նորանից մի կտորը գողանալ, այսինքն որպէս զի այն յօժարակամութիւնից շահուի:

Արդ ով որ մէկին առաւելութիւններ է ընծայում նորա յօժարութիւնը ստանալու համար, նա շողութեամբ է: աղուէսն ուրեմն շողութիւն էր: Իսկ շողութեամբ է կոչւում այնպիսի խօսքեր, որով մէկին առաւելութիւններ է տրվում այն դիտմամբ, որ նորա յօժարութիւնը ձեռք բերուի անձնական շահի համար: Զոր օր: մի աշակերտ իւր վարպետին շողոքորթում է, որպէս զի շարունակ աշխատանք ստանայ նորա արուեստանոցում և ապրուստից չը զրկուի: աղախինը՝ իւր տիրուհուն, եթէ ուզում է տնից գնալու առժամանակեայ արձակուրդ ստանալ, պալատականները

անխոհեմ է: Այսպէս զոր օր. բարակ սառուցի վերայ քալող մանուկը անխոհեմ է, որովհետեւ չի մտածում, թէ սառուցի բարակութիւնը չի գիմանայ և կարող է նորա ոտքի տակ կոտորուիլ, Անխոհեմ է նամանակէս և նա, որ չը լինելով ճարպիկ լուղորդ, այնու ամենայնիւ լողանում է գետի անծանօթ վայրերում, որովհետեւ չի մտածում, թէ հոսքէ տեղը շատ խոր է: Անխոհեմութիւնը կարող է մինչև յանդուգանութեան և ինքնահաւատի մասին հասնել, Ով որ անխոհեմ կերպով և առանց կարեւորութեան մի մեծ խառնուրդ է մղում, նորան կոչում են յանդուգան, իսկ եթէ վտանգը փոքր է՝ ինքն (գիժ համարձակ), — անտեղալ առածը անխոհեմութիւն է ակնարկում: Յետին խելքը առաջ լինի, մարդու ցաւին դարման լինի:

Կ. Ո՛վ է Բեռնարդին (նոյն առակ), Առիւծի հաշակը այդ յատկութիւնն է: Այն առակը, որ դորա և մկան մասին է խօսում, մի առիւծ է հանդիսացնում հէնց այդ կողմից, Ուստի և մենք կաշխատենք մեր վերնագրի պատասխանը այն առակի մէջ փնտռել:

Անխոհեմ մոկը, որի մասին որ խօսում է առակը, վայր է ընկնում քնած առիւծի վերայ և խանգարում է նորա հանգստեան քաղցրութիւնը: Առիւծը գերի է բռնում մկան, նա կարող էր պատժել այդքան յանդրգնութիւնը, բայց ազատ է թողնում մկան առանց որ և է ակնկալութեան, որ մոկը երբ և իցէ բարութեան փոխարէնը վճարէ: Ուրեմն առիւծը մեծահոգի է, վստահ զի ով որ իւր թշնամուն թողութիւն է տալիս, երբ որ կարող էր նորա վերայ բանեցնել իւր իշխանութիւնը, այն ևս առանց որ և իցէ ակնկալութեան իւր բարութեան փոխարէն, նա մեծահոգի է: Այսպէս մեծահոգութեամբ վարուեցաւ Յովսէփը իւր եղբարց հետ: Նոքա վաճառել էին նորան, Իսկ երբ որ Եգիպտոսում նոքա կանգնած էին նորա երեսի առաջ, նա կատարեալ տէր էր նոցա մահու և կենաց սակայն նա անյիշալարութեամբ նոցա վատութիւնը բարութեամբ հատոյց: Այսպէս վարուեցաւ և Դաւիթը Սաուլի հետ: Այսպիսի մեծանշանութիւն է բարոյում և մեր Տէր Երիւնդու Գրիստոսը: Սիրեցէք ձեր թշնամիներին, օրհնեցէք ձեզ անիծողներին բարի արարէք ձեզ թշնամանողներին, աղօթեցէք ձեզ վշտացնողների և հալածողների համար:

Ե. Ո՛վ է Իսահակը (նոյն առակ), Առակի իրողութիւններից այսքանն է մեզ հարկաւոր: Առիւծը մկան պարգևեց կեանքը, — հէնց որ վերջինը մոռնալի ձայնով իւր բարերարին ճանաչեց, իսկոյն յիշեց նորանից վայելած շնորհքը, — երբ որ այն էլ իմացաւ, թէ նա վտանգի մէջ է գնաց նորան օգնելու, — և երբ որ տեսաւ, թէ օգնութիւն կարող է տալ, շտապեց և տուեց օգնութիւն: — Այս անհատական գէպքը այսպէս կընդհանրանայ. Ով որ վայելած բարութիւնը միշտ յիշում, և տե-

ղը եկած ժամանակ անյապաղ փոխարէնը հասուցանում է, նա երախտադէտ է:

6. 1° է Ի-Ի-Ի-Ի-նը (ծերացած առիւծ): Ոխ հանել նշանակուհի է չարութիւնը չարութեամբ մշարել: Հարկաւոր է ուրեմն իրազեկ լինել նախ՝ թէ առիւծը անասուններին վնասներ է պատճառել՝ երկրորդ՝ թէ սոքա ևս վնասներով փոխարինեցին, հիմա ինչ է մեր անելիք գործը: Յոյց տուր մէկը: Ընդհանրացրու այդ իրողութիւնները: Յոյց տուր միւսը: Այդ էլ ընդհանրացրու: Ի՞նչ դիտաւորութեամբ սոքա այդ վնասները տուին:

Լուծումն ոճով — Առիւծը աղուէսի, գայլի, վարազի, եղի, էշի և երիվարի խաղաղութիւնն ու ապահովութիւնը առջ շատ անգամ խել էր, նա յափշտակել էր նախ նոցա մայրերին ապա և ձագերին, ուրեմն նոցա պատճառել էր վնասներ կամ չարութիւններ: Այժմ նոքա վշտացրին նորան հայհոյանքներով, ծակծկեցին, հարուածեցին և վիրաւորեցին այն չարութեանց փոխարէն, ինչ որ նորանից ստացել էին: Նոքա ուրեմն չարութիւնը չարութեամբ հասուցին, Հետևապէս ռուսկալութիւնը չարութեան հասուցումն է չարութեամբ: Այսպէս ոխ հանեցին Փղշտացիք Մամիսոնից՝ որ նոցա ցորենի հունձքը այրել էր՝ այրելով նորա կնոջն ու հօրը:

7. Ով է Գ-Գ-Ի-ն (նոյն առակ):

Ցածոդութեամբ կամ անարգամտութեամբ վարուիլ — ոխ հանել՝ անդէն թշնամուց:

ա. Առիւծը՝ կենդանեաց թշնամի:

բ. այժմ ծեր անզօր, անզէն, մահուան դուռը հասած գ. կենդանիները նորանից հանում են իրանց ոխը:

Ամփոփումն. — Առիւծը հալածել էր գայլին, աղուէսին, եղին, էշին, վարազին և երիվարներին և նոցա կեանքը վտանգի մէջ դրել: Նա նոցա ծնողներին և զաւակներին պատառ պատառ էր արել, նա ուրեմն նոցա հասուցել էր պէս պէս չարութիւններ և նոցա վնասելու հետամուտ էր եղել, նա նոցա թշնամին էր, հիմա նա ծերացել, թուլացել էր և մահու մերձեցել, ուրեմն եթէ իրա վերայ ուրիշները յարձակուին, նա անկարող է պաշտպանել իւր անձը, այսինքն անզէն էր: Այս նորա վիճակից օգուտ քաղեցին երբեմնապէս նորա ահով սարսափած կենդանիները և նորա վերայ թափեցին ամէն տեսակ չարութիւններ, կամ հանեցին իրանց ոխը նորանից՝ իրանց անդէն թշնամուց: Ով որ այսպէս է գործում, նա վարվում է անարգամտութեամբ, հետևապէս նոցա գործքը անարգամտութիւն էր:

Անարգամտութեան ներհակ է ազնուամտութիւնը, որի օրինակը ցոյց

տուեց երկվարը: Այսպիսի ազնուութեամբ վարուեցաւ մի անպատուած պարսկի որդին: Երբ որ անգնդի եղբւրքին խոր քնած իւր թշնամուն վարժեցրեց և այդ վանգաւոր տեղից հեռացրեց, նոյնպէս ազնիւ հանգիստացաւ Երրահիմ ամիրան: Երբ որ իւր որդուն սպանողին, Գուսման շատկաւին, օգնեց փախչելու:

Իսկ ինչ է Բուր-Նիշանը և Բուր-Նիշանը (Հուն և գայլ):

Փորձել — անիրաւութիւն գործելու յորդորել:

ա. Անիրաւութիւն:

բ. յորդոր:

գ. փորձութեան գաղափար:

դ. օրինակներ:

Պատարումն: — Հովուի շան պարտականութիւնն է լինել հօտի պահպան և պաշտպան: Այս պարտականութիւնից շեղուիլը անիրաւութիւն է: Գայլը համոզում էր շանը, որ թողնէ իւր հօտը և աշխատութիւնից հանգստանայ: Նա ուրեմն յորդորում էր նորան պարտազանց լինել կամ անիրաւութիւն գործել, կամ փորձում էր նորան: Հետեւապէս փորձութիւնը մի յորդոր է անիրաւութիւն գործելու: Այսպէս սատանան ուղեց Յիսուսին անապատում փորձել, որ նա իւր հրաշագործ զօրութիւնը անձնական գործերին նուիրէ, նոցանով հպարտանայ և մարմնական իշխանասիրութեան ակաւ ստանայ: Բայց Յիսուսը ընդդիմացաւ փորձութեան և պատասխանեց չարին: Հեռացիր ինձանից, սատանայ: Իսկ Նւան չընդդիմացաւ օձին, և ոչ էլ Ադամը Նւային: Նոքա գայլակողութեամբ: Այսպիսի փորձութեան ենթակայ է մարդ իւր զգայականութեամբ, երբ որ նորա մէջ գրգռւում է մարմնասիրութիւն, այսինքն այնպիսի քաղցրութեանց սէր, որոնք բարոյապէս արգելուած են: Այսպէս էլ աշակերտը ծուլութիւնից է փորձվում, եթէ նորա մէջ զարթնում է չար կամք իւր չասերի պատրաստութիւնը յետաձգել կամ բնաւ չսկսել:

Գ. Ինչ է Բուր-Նիշանը (նոյն առակ):

Բարեխիղճ — խղճի ձայնին լսելով:

ա. խղճի ձայն:

բ. լսելը:

գ. գաղափար և նորա հակադրութիւն:

դ. օրինակներ:

Պատարումն: — Գայլը յորդորում է շանը, որ հօտի պահպանութիւնը թողնէ և հովուի պէս հանգստանայ ու քնէ: Բայց շան խիղճը ասաց. «Դու քո տիրոջ խոստացել ես, միշտ հաւատարմութեամբ պահպանել հօտը և չը թողնել առանց քո հսկողութեան: Խոստումդ պարտաւոր ես կատարել, մանաւանդ, աւելի ևս, երբ որ տէրդ քո պահպանութեան

հարկաւոր գրքեր գտնել, որովհետեւ աղքատ էր: — Մի հիւանդ մարդ բժշկի օգնութեան կարօտ էր, բայց չէր կարող ոչ մէկի յետեից ուղարկել, որովհետեւ դրամ չուներ բժշկի կառքի և աշխատութեան վճարը հատուցանելու: — Այս օրինակները պէտք է կրկնել տալ: Գուցէ մի երկու օրինակից յետոյ աշակերտը փորձէ նմանները անձամբ գտնելու:

Ապա պէտք է ամբողջ հատուածի նմանաձևութիւնը յօրինել տալ: Սարեկը հետամուտ էր մի բանի, բայց նորա դէմ ելան մի, երկու, երեք արգելքներ, Վերջապէս նա մի հնար գտաւ և հասաւ իւր նպատակին, Հիմա երեակայեանք այսպիսի դէպք. Մի մանուկ կամենում է առուակի միւս ափը անցնել, բայց ի դուր, և ինչո՞ւ: Այն տեղ չը կայ կամուրջ կամ մի գերան: Նա ինչ հնարներ կը հնարէ, նախ նա երեւի կուզենայ մի թռուցք անել. Բայց այս մտադրութեան դէմ մի արգելք կայ. առուակը աւելի լայն է, նա ուրեմն պէտք է ուրիշ հնար մտած է: — Նա ուզում է ոտքով ջրի մէջ մտնել, Ի՞նչ արգելք կարող ենք դնել այդ մտադրութեան դէմ: Այն թէ առուակը խոր է, կամ նա չի վրսս տահանում կօշիկները հանել և ոտաբոբիկ անցնել. Տեսնենք, թէ այս վերջին արգելքներից ո՞րն աւելի կը յարմարի այն հնարին, որ մանուկը ի վերջոյ գործ է դնում. Բայց էլ ի՞նչ հնար է մնում: Գուցէ սարեկը մեզ սովորեցնէ: — Մանուկը մեծ մեծ քարեր է բերում և առուակի մէջ տեղ թափում է այնքան, մինչև որ նոքա հասնում են ջրի երեսը. ապա նոցա վերայ քայլելով՝ անցնում է միւս ափը: Աաւ, բայց այս ցոյց է տալիս, թէ խորութիւնը շատ մեծ չի եղել, որ մանուկը կարողացաւ անթաց կօշիկներով անցնել առուակը:

Ապա աշակերտի մէկը-այսպէս է կազմում նմանաձևութիւնը. Մի աշակերտ ուզում էր առուակի միւս ափը անցնել, բայց կարելի չէր, որովհետեւ կամուրջ չը կար: Մէկ մտածեց, որ մի ափից թռչէ դէպի միւսը, բայց տեսաւ, որ առուն բաւական ընդարձակ է: Յետոյ ուղեց ջրի մէջ ոտքով մտնել, բայց այն ժամանակ կօշիկները խիստ կը թրջուէին: Վերջապէս հանգամանքները վեր ու դիւր անելով՝ խորհուրդ յղացաւ և սկսեց մեծ մեծ քարեր բերել և թափել առուակի մէջ տեղը, մինչև որ կարողացաւ նոցա վերայ քայլելով անցնել միւս ափը:

Այս նմանաձևութեան վերնագիրը ի՞նչ պէտք է լինի. «խելօք մանուկը»:

Մի քանի աշակերտ կրկնում են նմանաձևութիւնը և ապա ամենքը պատուէր են ստանում, որ մտադրութեամբ գրաւոր ձևացնեն:

Ահա և մի ուրիշ նմանաձևութիւն, որ ուսուցչի առաջնորդութեամբ աշակերտները կարող են կազմել:

Մի մանուկ իւր գլխի ձարը գտնում է:

Մի մանուկին ուղարկեցին պարտեզը՝ որ հաւաքէ ծառից թափուած տանձերը։ Բայց որովհետեւ ու մի հատ գետնի վերայ ընկած չը գտաւ իսկ ձեռնունայն դառնալ ևս չուզեց։ Նա փորձեց թափ տալ ծառը՝ բայց ծառը չը շարժուեցաւ։ Եպա աշխատեց ծառի վերայ ելնել և վերեւից տանձը քաղել։ այլ այնքան հաստ էր ծառի բունը, որ չը կարողացաւ վերան փաթաթուիլ։ Մի ոստիւն էլ անելով կամեցաւ ցածը կախած ուտը բռնել։ բայց սա դեռ էլի բաւական բարձր էր։ վերջապէս դնաց քարեր բերեց և տանձերին տալով վայր թափեց։

2. ԱՂԵՒ Ե ԽՈՐԷՆՈՒՄԻ ՆԱՆՆԻՒՆԻՆ։

ա. Տուր և առուշտի ածու։

Մի քանի կովեր և մի ցուլ արածում էին մի վախտ արօտաւորում։ որի սահմանակից էր սիրուն ածու՝ մէջը առուշտը կանաչացած։ Հենց որ ցուլը տեսաւ այդ առուշտը՝ որ բայց և այնպէս արօտաւորից ցանկով բաժանուած էր փորձեր արեց, որ ցանկը վեր ձգէ և մտնէ ածուի մէջ։ աշխատեց թաթ ու դօշով շարժել պղինձը։ սակայն նա շատ ծանր էր։ Իսկ որպէս զի իւր ձգուեքների ականատես կովերը իրան չը ծաղրեն, դարձաւ տեղից և ապաց։ «Առուշտը դեռ ևս նոր է ծլել։ նա իմ փորիս վնաս է»։

բ. Կատու և խորոված։

Կատուները մի խումբ կազմելով գնացին խնջոյք անելու և մտան մի մառան, ուր պատրաստ խորոված գտան։ բայց երեսը պղնձով ծածկուած։ Ետցանից մեկը հտն առնելով շուտ թռաւ պղնձի վերայ և ամեն կերպ աշխատեց թաթ ու դօշով շարժել պղինձը։ սակայն նա շատ ծանր էր։ Բայց որովհետեւ իւր ընկերների ծիծաղից վախենում էր արագ արագ իջաւ պղնձից և գոչեց։ «Փոհ» չեմ կարող հոտած խորովածը ուտել։

գ. Մանուկ և բոյն։

Մանուկը և շարադրութեան բնաբան։

Կալուածք գնող և այգի։

3. ՄԻՒ Ե ԽՈՐԷՆՈՒՄԻ ՆԱՆՆԻՒՆԻՆ։

ա. Արջ և սկիւռ։ Սա վայր է ընկնում քնած արջի վերայ իսկ ժամանակ անցնելուց յետոյ վերջինը թակարդի մէջ է բռնվում։ որոյ ցանցերը սկիւռը իւր սուր առամներով կռծողում է։

բ. Սարդ և ճանձ։ Սա խճճվում է արդիոստայնի մէջ։ Յետոյ մի թրուշու սարդի դէմ դարնակալ լինելով ճանձը գալիս է վտանգութիւն դգուշացնելու։

գ. Իշխան և մանուկ։ Սա և իւր ընկերները պալատի դէմ հրապարտիւմ բարձրագոյն խաղում էին և խանգարեցին իշխանի քունը։ Ազադակողներից զլեաւորին բերում են իշխանի առաջ։ Սա յետոյ անտառի մէջ մոլորվում է և մանկան օգնութեամբ գտնում է ուղիղ ճանապարհը։

4. «ԵԼԵՆՈՒՄ ԽՈՐԷՆՈՒՄԻ ՆԱՆՆԻՒՆԻՆ։

10. Ծերացած արծիւ:

Բ. Անիրաւութիւն գործելու պատճառով հացի կարօտ մնացած տընտեսը:

5. « Եւս և Բ-յ » — « Եւս և Բ-յ »:

ա. Աղուէս և շուն. Մի ձկնորս մի քանի կարգ էր ձգել և սարգել ջրի մէջ, Շունը նորա կշտին էր: Երկար սպասելով ձանձրացաւ. քնեց: Մի աղուէս մերձենում է:

Բ. Գինեմուր և արիւնջան ընտանեւէր հայրը: Հայրը առաւտուանից մինչև գիշերը աշխատում է: Նորան այցելութիւն է գալիս դրացին, որ անհոգ անառակ մարդ էր: Երկուսի խօսակցութիւն. վերջինը գայթակղեցուցիչ խօսքեր է ասում. առաջինը յանդիմանում է և երեսը արհամարհանքով նորանից դարձնում է:

գ. Հաւատարիմ գործակատար. Մի վաճառական պատրաստուելով ճանապարհ ընկնել առուտուրը յանձնում է իւր ծառային: Սոված կեղծ բարեկամը գալիս է մօտը, որ պարտաճանաչութիւնից խոտորեցնէ և ինքը այդ բանից շահուի:

դ. Անգորր կեանք և խղճի ձայն: Մի երիտասարդ պաշտօնեայ գայթակղեցուցիչ օրինակ էր տեսնում աւելի հասակաւոր ընկերի մէջ, որովհետև սա անգորրութիւն սիրելով վերին աստիճանի պարտամոռաց էր: Կրտսերը միշտ անխոնջ աշխատում էր: Բայց յանկարծ գիւրասիրութիւնը սորան էլ հրապուրեց, և սա սկսեց իւր հեշտութեան մասին մտածել: Սակայն պարտաճանաչութեան զգացմունքը բողբոջեց նորա սրտի մէջ և յաղթութիւնը տարաւ:

զ. Բաղդատութիւն կամ համեմատութիւն:

1. « Խեյր » — « Եւս » և « Եւս » — « Եւս »: Եւս վարժութիւնը այնպէս է սկսվում, որ ուսուցիչը բաղդատելու առարկաներից մէկի համեմատական կէտը յայտնում է գատողութեան ձևով, իսկ աշակերտը այդ նախադասութիւնը գործ է դնում միւս առարկայի վերայ, կցելով և նոցա տարբերութիւնները: Մեր օրինակում համեմատելի նախադասութիւնները սոքա են.

Առաջին առակի մէջ գործող անձը մի կենդանի է: Ով որ մի բանի պէտք է չէ, նա ունի կարիք: Սարեկը մի կարիք ունէր: Սարեկը հնարաւորութեան ելք ունէր իւր ծառաւի պապակը կտրելու: Սարեկը աշխատում էր հասնել այն բանին, ինչ որ փնտռում էր և գտաւ: Նա արգելքի հանդիպեցաւ: Սարեկի մտադրութիւնը յաջողուեցաւ:

Աշակերտը այնպէս պէտք է օգտուի զոր օր. առաջին նախադասութիւնից, որ հետեւեալ համեմատական նախադասութիւնը դուրս գայ: Երկու առակների մէջ էլ գործող անձը մէկ կենդանի է: սակայն մէկի մէջ մի սարեկ է, միւսի մէջ մի աղուէս:

Եւ որպէս զի աշակերտը կարողանայ այն բոլորը մտքի մէջ պահել՝ ինչ որ նա յետոյ իւր շարագրութեան մէջ պէտք է ամբողջացնելով ձեռքնէ, կարելի է կամ տեղեկացնելուց յետոյ իւրաքանչիւր համեմատական կէտը աշակերտներին յուշատետրի մէջ արձանագրել տալ, կամ այդ արձանագրելի կէտերը դասի վերջը գրել դասատան գրատախտակի վերայ՝ ի տես ամենեցուն: Ըստ ինչի գէպքում աշակերտը իւր յիշատետրը ձեռին կազմում է համեմատութիւնը՝ առաջնորդուելով և օժանդակուելով մէջը արձանագրածներին: Երկրորդ գէպքում նա իւր աջը պէտք է ուղղէ դէպի գրատախտակը: Յիշողութեան համար արձանագրածը մօտաւորապէս այս ձևը ունի:

ա) Գործող անձը մէկ կենդանի — սարեկ, աղուէս:

բ) Կարիք — ծարաւ, քաղց, և այլն:

Համեմատութիւնից կսկիկ ամբողջութիւն կազմելու համար՝ շարագրութիւնը մօտաւորապէս այսպէս կը լրանայ:

Երկու գէպքումն էլ գործող անձը մէկ կենդանի է, սակայն մէկի մէջ մի սարեկ, միւսի մէջ մի աղուէս: Երկուսն էլ մի կարիք ունին, որի գոհացման հետամուտ էին. սարեկը ծարաւ էր, իսկ աղուէսը քաղցած: Եւ այդ կենդանիներից իւրաքանչիւրը իւր կարիքը լցուցանելու համար ելք տեսաւ. ծարաւը սարեկին բերեց մինչև փարւի ջուրը, իսկ որսի իղձը աղուէսին ման ածեց մինչև հասած խաղողի որթը: Եւ սարեկը եւ աղուէսը աշխատում էր տիրանալ այն բանին, ինչ որ փնտուելուց յետոյ յաջողութեամբ գտել էր: Բայց երկուսն էլ հանդիպեցան արգելքների: Զուրը խիստ խորն էր փարւի մէջ. խաղողի ողկոյզները խիստ բարձր էին կախուած: Սակայն սարեկը մի միջոց գտաւ իւր նպատակին հասնելու. իսկ աղուէսը հակառակ հնարախոհութեան և իւր յայտնի խորամտնողութեան՝ ստիպուեցաւ ձեռնուռնայն և դատարկ փորով դառնալ:

2. Աղուէս և փարւի: Երկուսն էլ խաղողի մէջ հանդիպեցան արգելքների: Զուրը խիստ խորն էր փարւի մէջ. խաղողի ողկոյզները խիստ բարձր էին կախուած: Սակայն սարեկը մի միջոց գտաւ իւր նպատակին հասնելու. իսկ աղուէսը հակառակ հնարախոհութեան և իւր յայտնի խորամտնողութեան՝ ստիպուեցաւ ձեռնուռնայն և դատարկ փորով դառնալ:

Բացատրութեանց ժամանակ համեմատելու նիւթը կարելի է հետևեալ ձևով համառօտակի արձանագրել տալ:

ա) պատահական հայեացք դէպի վեր—որթ, ագռաւ:

բ) Իւրաքանչիւրն ունի գրաւիչ բան—խաղող, միս:

գ) Այն ստանալու բաղձանք—բաղձալու տարբեր արժեքը:

դ) Կամացուկ քալումը—նպատակ:

ե) Ստանանալու հնարաւորութիւն — եթէ դէպի վեր, դէպի վայր:

զ) Նոցա գործը — արարքը, խօսքը:

է) Հետևանք—սրտնեղութիւն, ուրախութիւն, վախճան:

Համեմատութեան ոճով բացատրութիւն. — Վերնագրի մէջ յիշատակած առակներում հանդիսացող երկու աղուէսներից իւրաքանչիւրը՝ իւր ուշագրութեան արժանի բան նկատեց. երբ որ նա որսալու գնացած ժամանակ իւր աչքը դէպի վեր ուղղեց. բայց մէկը տեսաւ պատին կրթնած վազի թուփ. միւսը՝ կաղնու ծառի վերայ մի ագռաւ. Ինչպէս վաղը նոյնպէս և ագռաւը ունայն չէին. այլ վազի վերայ կար խաղող. իսկ ագռաւն ունէր միս. որ գողացել էր պարտիզում. Մի աղուէսն իսկոյն բաղձացաւ խաղող. իսկ միւսը՝ միս. սակայն մի միայն խաղողը քաղձալու արժանի էր. որովհետեւ նա արգարեւ հասուն և քաղցր էր. մինչդեռ միւսը ընդհակառակ թունաւորած էր:

Հէնց որ երկու աղուէսները ցանկալի առարկաները տեսան. իսկոյն ամենայն զգուշութեամբ իրանց ոտքի շշուկը մեղմացրին. մինը՝ որպէս զի վախ չուտէ. միւսը՝ որպէս զի ագռաւին չվախեցնէ: Եւ իւրաքանչիւրի համար էլ հնարաւորութեան գուռ կար. որ հասնէ ցանկացածին. բայց աղուէսի համար միայն այն. եթէ ինքը դէպի վեր բարձրանայ խաղողի տեղը. իսկ միւսի համար այն. եթէ մնի կտորը դէպի վայր ընկնի իրաբերանում: Նոքա անփոյթ չը մնացնէ. որ իրանց նպատակին հասնին. բայց մէկը գործի դիմեց իւր արարքներով. նա ոտտնեց և մագլցեց. միւսը՝ իւր քաղցր խօսքերով. նա գովեց և շողջորթեց. Հետեանքը տարբեր էր: Մէկի ձեռնարկութիւնը անյաջող վերջացաւ. միւսի փափագը կատարուեցաւ. ուստի և մէկը նեղացաւ. միւսը խնդաց: Սակայն սրտնեղութիւնը այնքան վնաս չը տուեց. որքան խնդութիւնը. սրովհետեւ վերջինը շատ շուտ ցաւի և մահուան փոխուեցաւ. այն ինչ առակի մէջ ունիչ չի ասվում. թէ սրտնեղութիւնը միւս աղուէսին որ և իցէ. վնաս տուած չիւնի:

3. « Աղուէս և ագռաւ » և « Ծառն ու ֆայ » առակների համեմատութիւն:

Հարադրութեան մէջ ի նկատի պէտք է առնուին մօտաւորապէս հետեւեալ նմանութիւններն ու տարբերութիւնները.

Գործող և խօսող անձինք են երկու կենդանիք և մէկ մարդ. — հովուին և պարտիզպանին յանձնուած է մի մի բարիք. որ նոքա պարտաւոր են անինամ չը թողուլ. այն է՝ հօտ և պարտէզ. — աւանդին վտանգ է սպառնում մի կենդանի՝ դրացի կատուն. գայլը. — պաշտպանութիւն թնամու դէմ՝ չուն. թոյն. — տարբեր գիտաւորութիւններ՝ խափանել. ոչնչացնել. — աղուէսն ու գայլը մի մի բան են նկատում. ի՞նչ. — երկուսն էլ քաղցած ու անօթի են. — մտքի մէջ մի բան են դնում. վրձնում են՝ խափել. յափշտակել. — գողունի մօտենում են. սուտ բարեկամական ողջոյն են տալիս. — մէկը կեղծաւորվում է. միւսը շողջորթում է. — երկուսն էլ խօսակցութիւն են բաց անում. — երկուսն էլ

Աղուէսի առաջին բառերն են « Ողջոյն քեզ » . մենք էլ կարող ենք պատմել նորա մասին, թէ նա — ինչպէս, Յետոյ աղուէսը ագռաւին կոչում է « Արամազդի թռչուն » . մենք կարող ենք աղուէսի մասին պատմել, թէ նա ողջունելու ժամանակ աղուէսին անուանեց Արամազդի թռչուն : Երբ որ այսպիսի ողջունով աղուէսը ագռաւի ուշադրութիւնը դէպի իւր անձը գրաւեց, առանց նորան վախեցնելու, նա շարունակեց ինչ ուրախութիւն է սրտիս համար, որ տեսնում եմ քեզ » : Եթէ այս բառերը պատմել ուզենանք, այն ժամանակ « ինչ » կը թորգմանութիւն « խիստ » կամ « շատ » բառով « ուրախութիւն » գոյականը՝ բայով իսկ « սրտիս համար » կը բարձուի, և մենք այսպէս կը ձեւացնենք. Երբ որ յայտնեց, թէ շատ ուրախ է, որ տեսնում է ագռաւին, նորա խօսքի շարունակութեան մէջ ասուած է « որովհետեւ » , որով մենք լսում ենք, թէ նա ուզում է պատճառներ առաջ բերել. և ուրեմն մենք էլ նորա մասին կարող ենք պատմել, թէ նա իւր ուրախութեան պատճառները թուեց, նորա հետեւեալ խօսքի « ուստի » բառից մենք պէտք է իմանա՞ք, թէ այդ խօսքը առաջուայ ասածների եզրակացութիւնն է. մենք ուրեմն կը պատմենք այսպէս — իսկոյն նա հետեւեցրեց, թէ նորան իրաւամբ . . . « Տես » բառը այն նշանակութիւն ունի, ինչքան և « հաւատայնում եմ քեզ » կամ « ապահով եղիր » և մենք վերջ բանի կը պատմենք — վերջապէս հաւատացրեց ագռաւին, թէ . . .

Ուրեմն աղուէսի ուղղակի խօսակցութիւնը՝ հետեւեալ անուղղակի ձեւ կը ստանայ, եթէ առակի պատմական մասի հետ կցելով՝ շարունակենք և ասենք . . . մի աղուէս քսմնուելով լուս ընկաւ, շողքորթ ձայնով ողջունեց, Արամազդի թռչուն անուանեց և յայտնեց, թէ խիստ ուրախ է, որ տեսնում է ագռաւին, Եւ երբ որ այնուհետեւ իրեւ իւր ուրախութեան պատճառ առաջ բերեց, անշուշտ ագռաւի փետուրների գեղեցկութեան և նորա կաուցի ուժին ոչ ոք նորա եղբայրակիցներից չէ հասնի, և այդ բաներից եզրակացրեց, թէ իրաւամբ միւս բոլոր թռչունները ագռաւին ծառայում են, վերջապէս հաւատացրեց նորան և այն թէ ինքը օր ու գիշեր կարող է իւր տեղը անշարժ կենալ, նորան նայել հիանալ և սքանչանալ, բնաւ չը կշտանալով նորա տեսքից :

Ագռաւի բառերը « Հարկաւոր » . . . , կարելի է այսպէս թարգմանել. « ինքը պարտաւոր է, մտածեց նա, վարձատրել աղուէսին, նորա ընծայած փառաբանութիւնների համար » :

2. « Աւի-ձ և Դ-ի » — « Ինչպէս » . Ամբողջ գործի համար բաւական համարենք միայն մի քանի ասութիւնների ձեւափոխութիւնը :

« ԱՏ » բացականչութիւնը այս տեղ զարհուրանաց ձայն է, և ուրեմն

պէտք է պատմուի, թէ մուկը զարհուրած ձայնով աղաչեց առիւծից՝
որ . . .

«Քեզ ի՞նչ օգուտ իմ մահս» հարցմունքը՝ ճարտասանական դարձ-
ուածք է, որ նշանակում է «իմ մահը քեզ չի բերի ոչինչ օգուտ»
որով յայտնի է, թէ այն խօսքին ինչ կերպի պատմական ձև պէտք է
առնուի։

«Գնա» . . . կտորը այսպէս կարելի է փոխել։ Մեծահոգութեամբ
պատասխանեց առիւծը, թէ նա պատրաստ է խնդիր կատարել, և իսկոյն
արձակ թողուց մկան։ Իսկ ինքն իւր մտքի մէջ ծիծաղեց նորա խոստման
վերայ, որովհետև չէր կարծում, թէ մի մուկ կարող է առիւծին երախ-
տագիտութեամբ լառութիւն անել։

«Համբերիր, բարեկամ» — մտերմաբար մոխթարեց, որ կարճ ժամա-
նակ սպասէ։

Ս. ՄԱՆԴԻՆԵԱՆ.

(Հարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ

Օգոստոսի 21 ին Վեհափառ Հայրապետն ազգիս, բարեհաճեցաւ
վերադառնալ ամարանոցից Ս. Աթոռս։ Բոլոր միաբանութիւնը
Մայր Աթոռոյս, աշակերտք ու վերակացուք ձեմարանի և խուռն
բազմութիւն ժողովրդոց Վաղարշապատի հրապարակի դրան առաջ
սպասում էին Նորին Օծութեան։ Նրեկոյեան 8 ժամին, արդէն
մութն ընկած, երեւեցան Նորին Օծութեան և նրան ուղեկցող պաշ-
տօնատար և մասնաւոր անձանց կառքերն ու ձիաւորաց խումբը։
Կառքից իջնելով Նորին Օծութիւնն գնաց Ս. Տաճարն, ուր սովորա-
կան աղօթքը կատարելից և ներկայ ժողովրդեան օրհնելից յետո՝
գնաց Վեհարան Հանգստանալու։